

коливання біля положення рівноваги. Цей процес триває досить довго, що змушує студентів та викладачів, які керують проведенням дослідів знаходитись на відстані від установки, оскільки до повної зупинки маятника перебування в зоні установки є небезпечним [1].

В лабораторії опору матеріалів ЧНУ ім. Ю. Федьковича розроблено та виготовлено таку дослідну лабораторну установку, яка задовольняє всім обов'язковим та необхідним умовам. Для забезпечення якнайскорішого зупинення коливань маятника розроблено конструкцію та виготовлено ефективні гальма, які дозволяють досить плавно та швидко зупинити коливання маятника. З метою спрощення конструкції, її здешевлення, вирішено було обрати фрикційні гальма: конструкція їх досить проста, виготовлення порівняно дешево, експлуатація – нескладна, а робота – ефективна. Регулювання, ремонт та наладка такого механізму може виконуватись самостійно в лабораторних умовах. Виготовлення робочих ескізів, креслень, розробка технології виготовлення окремих частин та вузлів механізму гальм, виконання токарних, фрезерних та зварювальних робіт, збирання та оздоблення конструкції, її регулювання, вибір необхідних матеріалів для кожної деталі та вузла проведені в рамках виконання завдання на магістерську роботу. Також здійснено розробку методики проведення лабораторної роботи, підготовлено відповідні методичні вказівки та інструкції для цієї мети.

Список використаної літератури

1. Писаренко Г.С. Опір матеріалів: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Г. С. Писаренко, О. Л. Квітка, Є. С. Уманський: за ред. Г. С. Писаренко - 2-ге вид. – К.: Вища школа. 2004. – 654 с.

Петренко Лариса Михайлівна,
*доктор педагогічних наук, завідувач відділу
теорії і практики педагогічної освіти
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України*

ЦИФРОВА БЕЗПЕКА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Нині близько 78% українців щодня користуються Інтернетом. Результати дослідження Укрінформ (ukrinform.ua) показують, що приблизно 82% громадян користуються Інтернетом хоча б раз на тиждень, із них 78% щодня чи майже щодня [0]. За даними MarTech-агентство newage, яке здійснює щорічне дослідження інтернет-трендів України, встановлено, що станом на травень-червень 2022 року на неокупованій території знаходилось ~ 22,1 млн. громадян у віці 14-70 років, з яких близько 19 млн. користувались Інтернетом. І якщо значна частина цих користувачів у березні читали більше новини на семи із 20 найбільш популярних сайтах, до яких відносяться суспільно-політичні ЗМІ та

«умовно-новинні» Телеграм і Youtube, то в квітні-травні 2022 р. ситуація змінилась. Трафік новинних сайтів почав падати, натомість більше уваги користувачі стали приділяти e-commerce-сайтам та значно зріс інтерес до освітніх сайтів – «На урок» та Brainly (Znanija.com).

Наведені дані є свідченням активності українських громадян в інформаційному просторі, а розвиток національної системи автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту, яке активно формується з використанням різних онлайн-інструментів, наприклад, для загальноосвітніх закладів: Педрада. Портал освітян України (<https://www.pedrada.com.ua/article/2614-bezpechne-osvtn-seredovishche-zakladu-osvti>) [5], зумовлюють необхідність вивчення питання створення безпечного цифрового середовища.

Безпека у цифровому середовищі є однією із шести сфер цифрових компетентностей для громадян України, визначених у першому Вимірі. Її складовими визначено: 1) захист пристроїв та безпечне підключення до мережі Інтернет; 2) захист персональних даних та приватності, безпека в Інтернеті; 3) захист особистих прав споживача від шахрайства і зловживань; 4) захист здоров'я та благополуччя; 5) захист навколишнього середовища [2]. Безумовно, гарантією підтримки безпеки у цифровому середовищі закладу освіти є формування і розвиток необхідних цифрових умінь і навичок суб'єктів освітнього процесу.

Сьогодні цілком правомірно вважати цифрову компетентність викладача закладу педагогічної вищої освіти одним із компонентів його професійної компетентності. На це вказують результати аналізу стандарту вищої освіти України за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Наприклад, у переліку компетентностей випускника зазначаються загальні компетентності, які безпосередньо вказують на необхідність володіння здатністю до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Серед спеціальних (фахових, предметних) компетентностей слід виділити здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності. Якщо розглядати цей перелік компетентностей магістрів у контексті організації освітнього процесу дистанційно або у форматі змішаного навчання, то можна виявити інші компетентності, реалізація яких потребує розвитку умінь і навичок працювати з використанням хмарних сервісів (здатності: вчитися і оволодівати сучасними знаннями; міжособистісної взаємодії; проводити дослідження на відповідному рівні; розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти тощо). Нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованих у термінах результатів навчання також визначено використання сучасних цифрових технологій і ресурсів у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності [3].

Необхідність розвитку цифрової компетентності викладача закладу освіти обґрунтовано в низці наукових праць вітчизняних (С. Антошук, Н. Арістової, О. Базелюка, О. Буйницької, І. Мінтій, Н. Морзе, В. Ковальчука, О. Спіріна, Л. Султанової та ін.) і зарубіжних учених: К. Антоніетті (С. Antonietti), А. А.

Каттанео (A. A. Cattaneo), С. Карретеро (S. Carretero), М. Раузео (M. Rauseo), Ю. Пуні (Y. Punie), Л. Ван ден Бранде (L. Van den Brande). Ними висвітлено авторське бачення цих сучасних соціально-культурних феноменів, їх ролі й місця в професійній діяльності педагога, представлено модель тесту самодіагностики рівня сформованості цифрової компетентності магістра, зорієнтовану на отримання результатів для розроблення дорожньої карти підвищення рівня цифрової компетентності магістрів під час навчання в університеті тощо.

Рівень розвитку цифрової компетентності майбутнього викладача педагогічної освіти може визначатися Рамкою цифрової компетентності для громадян України [2], яка розроблена за оновленою версією DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens [4]. Рамка містить 4 виміри, 6 сфер, 30 компетентностей та 6 рівнів володіння цифровими компетентностями.

Отже, з огляду на чинні нормативно-правові документи, результати дослідження учених, цифрову компетентність майбутнього викладача педагогічної освіти слід розглядати як вимоги до адекватного (критичного, осмисленого, відповідального) застосування цифрових умінь у відповідному контексті (освітній, науковій, інноваційній діяльності; оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти і самооцінюванні; особистісному і професійному розвитку), що охоплюють виконання функцій, пов'язаних з педагогічною діяльністю (технічні, технологічні, організаційні, соціальні тощо) з дотриманням морально-етичних цінностей.

Список використаної літератури

1. Digital в Україні 2022: тренди українського інтернету та вплив війни. URL: [Digital в Україні 2022: тренди українського інтернету та вплив війни \(cases.media\)](#).
2. Опис рамки цифрової компетентності для громадян України (2021) URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifra-oprilyudnyue-ramku-tsifrovoi-kompetentnosti-dlya-gromadyan/%D0%9E%D0%A0%20%D0%A6%D0%9A.pdf.
3. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.05.2021 р. № 520. URL: [011.Osvitni.ped.nauky.mahistr_17.06.docx \(live.com\)](#).
4. Carretero Gomez, S., Vuorikari, R. and Punie, Y., DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use, EUR 28558 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg. 2017. doi:10.2760/38842 (online).
5. СОІППО, 2019. С. 16-19. 3. Педрада. Портал освітян України. Безпечне освітнє середовище закладу освіти. URL:

<https://www.pedrada.com.ua/article/2614-bezpechne-osvtn-seredovishche-zakladu-osvti>.

Петренко Леся Миколаївна,
*доктор педагогічних наук, професор,
доцент кафедри загальної педагогіки та андрагогіки
Полтавського НПУ імені В.Г. Короленка;*
Ільченко Олена Юріївна,
*доктор педагогічних наук, професор
кафедри загальної педагогіки та андрагогіки
Полтавського НПУ імені В.Г. Короленка*

МЕНЕДЖМЕНТ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У НАУКОВО- УПРАВЛІНСЬКОМУ ДОСВІДІ Г. ВАЩЕНКА

XXI століття ЮНЕСКО оголосило століттям освіти, визнавши цим за освітньою сферою домінуючу роль не тільки у вирішенні глобальних проблем, а й у формуванні духовних підвалин нової цивілізації (Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія, 2013, с. 15). Однією зі стратегічних складових кожної системи освіти є формування особистості. Необхідною передумовою національно-державного відродження сучасної України є успішне проведення реформування вітчизняної системи освіти та виховання з орієнтацією на європейське майбутнє країни, тому першочергової актуальності набирає необхідність духовно-морального вдосконалення особистості, врахування в цьому процесі кращих надбань педагогічної науки й практики на попередніх етапах її розвитку (Кузьмінський, 2003).

Важливо наголосити, що епоха, у яку жив і творив Г. Ващенко, характеризувалася цінностями Української революції 1917–1921 рр., своєрідною кризою цих вартостей, породженою встановленням комуністичного режиму в СРСР, загостренням міжнародних відносин, які призвели до Другої світової війни та породили зубожіння народу, розруху, знищення історичних і культурних пам'яток, та зміцнення комуністичної ідеології в окремих країнах Європи.

Завдяки аналізу історико-педагогічної літератури, з'ясовано, що, передбачаючи неминуче падіння комуністичного режиму в Україні, вірячи у відбудову незалежної держави, залишаючись палким патріотом своєї Батьківщини, відданим національній ідеї, використовуючи власний багатий педагогічний досвід, Г. Ващенко працював над реалізацією смисложиттєвої наукової ідеї – творення національної української системи освіти та виховання, ключовим стрижнем якої є виховний ідеал, в основі якого знаходяться висока духовність і моральні чесноти українського народу. Важливо наголосити, що вчений уперше у вітчизняному науковому просторі вибудував повновартісну, духовно спрямовану педагогічну концепцію виховання, орієнтовану на національне самоствердження, плекання гідної, могутньої, зрілої нації.